

СИНКОПА

часопис основне музичке школе „Невена
Поповић“, Гроцка

бр. 1, школска година 2018/2019.

РЕЧ УРЕДНИКА

Драги ученици и наставници,

Велико нам је задовољство што можемо да кажемо да основна музичка школа „Невена Поповић“ од школске 2018/2019. године издаје свој часопис под називом „Синкопа“.

Школски часопис једне школе представља креативни потенцијал у ком ученици, а заједно са њима и наставници могу да пренесу своја интересовања и скривене таленте који не излазе баш често на површину. Школски часопис такође представља и огледало школе и њених „становника“ и у том смислу он оставља дуготрајан траг у историји саме школе.

Пред вама се налази први број школског часописа основне музичке школе „Невена Поповић“ који садржи разноврсне елементе и садржаје. Ту спадају интервјуи наставника и ученика, текстови о композиторима и значајним музичким остварењима, као и нека нова знања о самим музичким инструментима. У овом броју школског часописа имаћете прилику да видите и стваралачка остварења наших креативних ученика, као и да се упознате са тим какве све активности током школске године наши ученици имају.

Посебно место у часопису заузима педагошки кутак. Његов циљ је да нас подсећа и да нам помаже у разјашњавању одређених педагошких потешкоћа. Овим начином часопис ће заокружити у целину и образовну и васпитну страну школе.

Упустите се у једну причу која тек почиње. И истражујте!

Мирко Јеремић

УДАРАЉКЕ

Нема сумње да су поједине врсте ових инструмената (шупље дрво, кости и сл.) најстарији инструменти које је човек праисторије налазио у природи и користио их да на њима испољи ритмизована осећања у сврху игре, обреда, лова и друго. Тачан број инструмената из групе удараљки још увек није утврђен јер се још увек користи велики број инструмената који нису усавршени. Међутим, у овом прегледу биће речи о они инструментима из групе удараљки које налазимо у данашњим оркестрима.

Ове врсте инструмената делимо на мембрафоне код којих је извор добијања звука затегнута кожа и на идиофоне код којих се звук добија ударањем о металну, дрвену или стаклену површину.

Тимпани су мембрафони инструмент са одређеном висином тона. Његове претке налазимо у примитивним инструментима старих народа, које су употребљавали за сигнале у ратничким походима, обредима, свечаностима, са снажним психолошким дејством. Савремени тимпани се праве од металних котлова са превученом кожом. Висина тона који се производи на овом инструменту зависи од металног рама који се налаже преко коже и његовим јачим или слабијим затезањем добија се виши или нижи тон. По мембрани се удара са два штапића на чијим врховима се налази тврда лоптица. Тон тимпана звучи топло и меко у пијанисиму, а снажно и импресивно у

форитисиму. Могућа је најшира примена динамичких палета.

Први пут тимпане налазимо у оркестрима барокне музике, и то најчешће по два тимпана. Касније су их преузели и композитори класицизма, да би романтичари и каснији композитори уводили у оркестре и по 3, 4 или 6 тимпана. Скоро сви композитори симфонијске, оперске и концертне музике обележавали су у својим делима мрачна, импресивна и друга расположења пуним изражајним могућностима тимпана.

Добош или мали бубањ је мембрафони инструмент који нема одређену висину звука. Округли дрвени или метални рам, превучен с обе стране кожом, производи приликом удара неодређени шум. Да би се добио јаснији звук, често се са једне стране затегне неколико жица. По мембрани се удара са две палице.

Бубањ има исте карактеристике као добош, с тим што је много већи. У мембрану бубња се удара дрвеним батичем са лоптом од филца или коже. Бубањ и добош се користе у оркестру у првом реду за ритмичко подржавање.

Даире на узаном округлом раму с једне стране има напету кожу. У самом раму се налази више парова округлих металних плочица које при удару или трешењу инструмената звуче.

Ксилофон је идиофони инструмент код којег су звучна тела дашчице од специјалног тврдог дрвета различите дужине у хроматском обиму од врлико Це до Це4. Звук му је звонак и продоран, а добија се ударањем двају батича по дрвеним плочицама.

Челеста је звуком слична звончићима, али изгледом подсећа на клавир.

Звона су висеће челичне цеви различите дужине о које се удара дрвеним чекићем. Њима се успешно имитирају права црквена звона и постиже занимљиво звучно бојење.

Чинели су два месингана тањира са малим отвором на средини. Ударањем једног о други добија се ефектан праскави звук.

Триангл је метална шипка савијена у облику троугла, чији се крајеви не додирују. У триангл се удара металном шипком.

Споменимо још и **Там-там**, **гонг**, **кастањете**, **маракас**, **бич**, **чегртаљке** и друге, које композитори уносе у своје композиције ради добијања што већих изражајних ефеката.

Мирко Јермић

У овом броју часописа представићемо два балете руског композитора 20. века, Игора Стравинског.

ПЕТРУШКА

Балет у 4 слике

Либрето Александра Беноара

Лица: Петрушка, Балерина, Мавар, Шарлатан

Балет је први пут изведен у Паризу 1911. године

Радња се дешава у Санкт Петербургу.

Прва слика: Карневалска свечаност у Санкт Петербургу. На великом тргу виде се шатре са разним атракцијама, међу њима и луткарско позориште са добро познатим фигурама: Петрушком, Балерином и Маваром. На додир чаробњака, лутке оживљавају и почињу да играју. Петрушка се стално осмехује, иако је обузет тугом што балерина радије игра са Маваром. Публика те његове болове не разуме, па је његово насмејано лице нагони да га исмејава.

Друга слика: Петрушка охрабрен куца на врата Балерине. На његово преклињање, она га најзад пушта унутра. Балерина га исмева док јој он изјављује љубав и одбија када покушава да је загрли. Због његове упорности, Балерина бежи из собе и закључава врата. Петрушка и даље упорно лупа док се сасвим не умори.

Трећа слика: Балерина улази у собу Мавара и задивљује га својом игром. Мавар је грли, али у том тренутку улази Петрушка. Мавар зграби Петрушку и избаци га из собе.

Четврта слика: Сајам је при крају, весело играју пијани кочијаши, цигани, па чак и медвед. У међувремену у луткарском позоришту супарништво између Петрушке и Мавара толико се заоштрило да је достигло кулминацију. У борби Мавар вади сабљу и снажним ударцем одсеца Петрушкину главу. Следи потресна сцена. Сви нападају чаробњака, али чаробњак показује да је Петрушка био само лутка. Публика је тим умирена, али се одједном на крову шатре појављује Петрушкин дух који прети својим мучитељима.

ЖАР-ПТИЦА

Балет у две слике

Либрето на основу руске народне приче

Лица: Жар-птица, царица, царевић Иван, Кашчеј

Балет је први пут изведен у Паризу 1910. године

Радња се дешава у царству бајки

Прва слика: Царевић је заробио Жар-птицу која га узалудно моли да је пусти на слободу. Међутим, ни сам царевић није слободан – и он и сви око њега су робови и слуге бесмртног Кашчеја и не могу се ослободити све док је Кашчеј жив. Жар-птица, међутим, зачара све, па принчеви, принцезе и слуге Кашчеја морају да играју и не могу никако да престану. Кашчеј не зна шта се то десило, па позива на одговорност царевића, али ни овај не уме да му објасни. Жар-птица и даље својом чаробном моћи делује на све око Кашчеја. Чаробњаштвом је окаменила његове слуге, па овај не може више ни да им заповеда. На крају, Жар-птица заведе и Кашчеја и он такође почиње да игра. Узалуд тражи да га неко заустави у тој бескрајној игри, међутим, мора да игра док се на крају не сруши мртав.

Друга слика: Смрћу бесмртног Кашчеја, свет је постао слободан и диван. Његов замак је срушен, а камење је оживљавало и претварало се удивне јунаке. У први мах нико не зна шта се то догодило, али коначно сви схвате да је престала Кашчејева владавина и да за то треба да захвале Жар-птици. Радосном игром сви јој изражавају захвалност.

Јована Зуровац, ученица флауте

Ове године си ђак генерације музичке школе. Како се поводом тога осећаш?

Никада нисам могла да верујем да ћу бити ђак генерације, а увек сам се дивила другој деци која су била ђаци генерације. Због тога сам јако поносна, иако сам била изненађена због те одлуке.

Ишла си на многа такмичења из флауте, сматраш ли да ти је то помогло у стицању неке сигурности када је у питању свирање на флаути?

Јесте ми доста помогло, али и даље некада имам трему. Међутим, како су пролазиле године и како су се такмичења низала, осећала сам се сигурније. Мислим да је само такмичење важно јер се стиче самопоуздање.

Колико уживаш у свирању флауте?

Уживам доста и некада када ми је досадно узмем да свирам флауту. Али не неку песму коју учим овде, већ нешто што ја волим. Неке песме сам најпре покушала да свирам и скидала сам их по слуху, а некада сам налазила ноте. Волим и да компоујем и да импоризујем и то највише уживам да радим када пада киша. За све ове године највише сам волела да свирам композиције Попа, нарочито «Руски цигански плес». Његове композиције су ми узбудљиве и имају нешто што ми се много допада.

Како си се решила да свираш флауту?

Када сам била други разред основне школе, у моју школу «Илија Гарашанин» су дошли ученици музичке школе са својим наставницима и организовали су нам концерт. Деца су свирала инструменте и позвали су нас да дођемо у музичку школу и да упишемо неки инструмент. Мени се највише допала флаута, иако нисам много познавала тај инструмент. Такође су и неке моје другарице већ биле уписале музичку школу и саветовале су ме да и ја упишем. Онда сам дошла у музичку школу и рекла да хоћу да упишем флауту. Изабрала сам флауту јер ми се она разликовала од других инструмената. Остале инструменте сам виђала на телевизији, а она ми је била нежнија, посебнија у сваком смислу.

Како би описала звук флауте?

Нежан, као неки глас. Звук ме асоцира на неку игру у природи. Слушала сам композицију у којој је флаута главни инструмент а у позадини је прати оркестар и то ми се баш допало.

Сећаш ли се својих почетака у музичкој школи?

Да, прво сам упознала своју наставницу Александру. Називала ме је пиле и то ми је било много слатко. На првим часовима сам најпре добила усник флауте на ком ми је наставница показивала како се ствара тон, а постепено сам имала целу флауту у својим рукама. Била сам много узбуђена и сећам се да сам чим дођем кући узимала флауту да је свирам. Углавном ми је све ишло без проблема када је у питању свирање. Волела сам кући да вежбам све оно што ми наставница да за домаћи.

Солфеђо ми је предавала наставница Бранка. Само једно дете из те групе сам познавала. Сећам се како смо учили да цртамо виолински и бас кључ. Флаута ми је током свих година увек остала занимљива, а солфеђо ми је на почетку био досадан. Временом ми је и он постао занимљив и некако се изједначило.

Можеш ли нам описати каква је наставница Александра? Какав сте однос имале вас две свих ових година?

Са наставницом сам у добрим односима. Никада није била љута на мене. Увек се трудила да ми држи додатне часове, чак и преко лета и ценила сам што одваја толико времена да би ме научила нешто што волим, а то је флаута.

Она је добар наставник који зна да објасни и да пренесе знање. За мене она није била захтевна и знала је да ме разуме када не могу да дођем или када не стигнем да вежбам. У почетку сам мислила да ће се љутити када заборавим ноте, али углавном се није љутила.

Сећаш ли се пријемног испита за музичку школу и како си се тада осећала?

На пријемном ми је била наставница Бојана Ђукић. Тражила је да отпевам песмицу «На крај села жута кућа», а после тога ми је тапшала ритам који је требало да поновим. Била сам срећна што уписујем музичку школу и нисам имала трему или страх. Имала сам добар осећај у вези са свим. Ја сам мислила да свако дете може да упише музичку школу.

Како на тебе гледају твоји другари из основне школе када знају да свираш флауту и да си још и успешна у томе?

Неки моји другари иду у музичку школу и знају за моја такмичења и схватају да то није мала ствар. Оним друговима који не иду некада сам свирала у школи на часу Музичке културе. Некада су ме питали да им свирам нешто а некада сам се сама понудила. Свирала сам им програм који сам учила у музичкој школи, а имали су жељу да чују и неку популарну песму коју знам да свирам. Она деца са којом се не дружим мислим да немају посебно мишљење о томе.

У ком би правцу волела да иде твоја будућност?

Драго ми је што сам завршила основну школу флауте и што сам постигла све успехе које имам иза себе, али бих више волела да ми флауте буде хоби, нешто у чему ћу да уживам када то желим и уз шта ћу да се опустим. Волела бих да будем правник или адвокат или да се бавиш спортом. Омиљени спорт ми је тенис. Почела сам да га тренирам пре годину дана, па сам престала на кратко и од скоро сам наставила. Сећам се да сам од малена са татом играла тенис и да сам то много волела.

Откуд жеља за бављењем правом, односно адвокатуром?

Занимљива су ми права јер ту постоје различита мишљења која се међусобно суочавају. Осећам да би то одговарало мом темпераменту.

Да можеш да изабереш неки други инструмент да учиш да свираш, који би то био?

Клавир. Зато што је универзалан и када свирам могу и да певам уз њега, а могу да пратим и друге инструменте. Свиђа ми се како звучи.

Које такмичење ти је остало као посебно драго?

То је такмичење из 2018. године одржано у Ваљеву, «Тахир Куленовић». Оно ми је посебно драго је, иако сам на многим такмичењима била прво место, нисам се осећала срећно, међутим, на овом такмичењу сам била баш срећна и осећала сам се најбоље. Када сам изашла са бине мислила сам да нисам добро свирала и била сам сигурна да нећу бити прво место. После када сам разговарала сам члановима жирија рекли су ми да је то нормално и да су многе друге ствари биле много боље. Рекли су ми да и други људи греше и да је то нормално.

Имала си прилику да свираш и трио са твоје две другарице из музичке школе. Како ти се то допало?

Нисам имала трему и осећала сам се сигурније јер не свирам сама. То ми је било лепо искуство. Свирала сам са Дајаном Станић која је свирала клавир и са Милицом Јовановић која је свирала виолину. Лепо смо се дружиле и наставнице су нас слале код некога ко има клавир да бисмо вежбале. Када би се ту окупиле на почетку смо се глумиле и свирале како не треба, али бисмо се после уозбиљиле. Када смо биле на Фестивалу музичких и балетских школа Србије добиле смо учioniцу за себе и пре него што ћемо изаћи на сцену ми смо почели да свирамо најбрже што можемо композиције које смо припремиле. Када су то чуле наставнице, дошле су и питале нас «Како то можемо да радимо пред наступ?». Волеле смо да имитирамо наше наставнице.

Уписала си и одсек за Српско традиционално певање. Откуд интересовање и за то?

У школи сам чула од неке деце да су се уписала, и када сам их чула како певају много ми се допало, па сам одлучила да и ја упишем. Пошто сам ипак била мало несигурна када је била аудиција одлучила сам да не одем, али сам после питала наставницу да ме ванредно чује и положила сам пријемни. На наступима ми је била узбудљиво и осећала сам се посебно што сам у народној ношњи. Наступ певања се разликује од наступа са флаутом само у томе што сам приликом певања у групи, а када свирам флауту сам сама на сцени.

Како си се осећала на свом последњем концерту који си имала и којим си обележила завршетак свог школовања?

Била сам узбуђена због тога. На интернету сам гледала солистичке концерте и није ми пало на памет да ћу и ја имати свој некада. Када ми је наставница предложила била сам баш узбуђена и срећна.

Какав ти је осећај поводом тога што си завршила основну музичку школу?

Нисам свесна тога. Иако ми је када сам имала пуно да учим било теже да долазим у музичку школу, нисам била љута. Некада сам исто тако осећала да ми је потребно да дођем у музичку школу како бих се мало опустила и одмориле.

Много си интересовања навела до сада, међутим, можеш ли нам рећи шта волиш да радиш у слободно време?

Волим да будем напољу и у природи и да играм тенис, кошарку или било који спорт. Када сам била мала скупљала сам Фили коњиће, али сада не. Раније сам волела много да читам, а омиљена књига ми је «Бескрајна прича».

КОМПОЗИТОР ПРИЧА О СЕБИ

ИГОР СТРАВИНСКИ

Здраво свима! На почетку часописа имали сте прилику да се упознате са два моја балета која сам компоновао и која су оставила велики траг у историји музике.

Међутим, сада бих волео да вам нешто испричам о себи, па ћу покушати то укратко... колико је то могуће.

Мој тата је био познати руски оперски певач, тако да сам се од мален сусретао са музиком у својој кући. Са девет година сам почео да учим да свирам клавир. Много сам волео да импровизујем на клавиру и да свирам различите опере – у том периоду најдражи ми је био немачки композитор Рихард Вагнер и његове огромне опере. Међутим, морам признати да сам касније у животу и током свог композиторског развоја постао веома велики противник његове музике.

Као младић сам много сам посећивао концерте и упоредо студирао клавир и правни факултет. Да, можете ли веровати: музика и права. Озбиљније композиторске подуке сам добио од Николаја Римског

Корсакова, композитора који је компоновао чувену композицију *Шехерезада*. Сигуран сам да на сада популарном YouTube-у можете чути ову композицију. Од Корсакова сам учио све до његове смрти и знање које сам од њега научио ми је у животу много помогло!

Моја прва дела изведена су још када сам имао само 25 година. Сећам се да је у Санкт Петербургу публика могла да чује моју композицију Симфонију у Ес-дуроп. 1, као и циклус песама за глас и оркестар са називом *Фаун и чобаница* (*The Faun and the Shepherdess*).

1909. годину ћу увек памтити веома добро, а сада ћу вам рећи и због чега. Те године руски кореограф Сергеј Ђагиљев који је имао свој сопствени балетски ансамбл остао је задивљен након што је чуо моју композицију *Ватромет* (*Fireworks*). Одмах после тога Ђагиљев наручује од мене да компонујем музику за балет *Жар-птица*. Премијера овог балета која се десила 1910. године у Паризу представила је мој лични стил као композитора који се предао борби против формализма и традиције.

Након премијере балета отпутовао сам у Швајцарску где сам почео рад на новој композицију коју сам најпре замислио као клавирски комад. Главну мелодију сам замислио као представу једне лутке која би се звала Петрушка. Међутим, током компоновања посетио ме је Ђагиљев који је, након што је чуо мој скице за нову композицију, предложио да на основу те музике компонујем још један балет са нагиљев који је, након што је чуо мој скице за нову композицију, предложио да на основу те музике компонујем још један

балет са називом *Петрушка*. Наш рад је резултирао још једним огромним успехом. У овом балету сам користио музички језик пун свежине, контраста, употребљавао сам нове видове музичког изражавања као што је политоналност¹, полиритмија² које до тада нису постојале у балету.

Трећа сарадња између мене и Тагиљева десила се са балетом *Посвећење пролећа* (*Le Sacre du Printemps*) инспирисаним призорима из Паганске Русије. На свом првом извођењу, такође у Паризу, овај балет је био извиждан инегодован од стране публике толико да су људи напуштали салу. Оно што је људе највише узнемирило јесте мој потпуно нов и неочекиван музички језик који сам у том балету користио. Тек касније сам схватио да је људима било неопходно време да прихвати елементарни звук оркестра који је пун несталног динамизма који вуче корене из фолклора и дисонанце произашле из политоналности и полихармоније³ које сам употребљавао.

У мом првом стваралачком периоду волео бих да поменем још и опере *Славуј* (*The Nightingale*) и комичну оперу *Мавра* (*Mavra*), као и кантату *Свадба* (*The Wedding*) која је писана за веома необичан састав – солисте, хор, четири клавира и групу ударалки, а садржи кореографске сцене са певањем.

Околности које су наметале ратне прилике тог времена навеле су ме да напишем једно сценско дело за мали број

¹ Политоналност подразумева истовремену употребу више различита тоналитета.

² Полиритмија подразумева истовремену употребу више различита ритмичка обрасца.

извођача, који би могли колима да путују из места у место и тако наступати на импровизованим позорницама. Тако је настала *Прича о војнику* (*The Soldier's Tale*) коју сам изградио на једној руској легенди. Неки војник долази из рата на одсуство. Успут сретне ђавола који му нуди чаробну књигу у замену за његову виолину. Књига садржи одговор на свако питање. Војник пристаје, постаје богат, жени се краљевом кћери, коју на крају губи, јер га ђаво одвлачи са собом кад се мучен носталгијом враћа кући. У овој композицији се, поред руске теме коју доноси виолина, јављају и елементи цеза, регтајма, танга, валцера, а јављају се и музичке алузије на Јохана Себастијана Баха. Читав овај збир различитих стилова који сам уткао у једну композицију показало се као један мој лични печат и покретање једног новог поглавља у мом стваралаштву које ће бити названо неокласично стваралаштво.

За моје прво неокласично дело, балету *Пулчинела* (*Pulcinella*), послужила је као маеријал музика напуљског композитора Перголезија. У балету *Аполон, вођа муза* (*Apollo*) оживео сам дух сунчане антике

³ Полихармонија представља истовремену употребу више различитих хармонија.

који ми је тако пријао. Ово неће бити једини пут да сам се вратио коренима антике, то исто сам учинио и у делима *Орфеј (Orpheus)* и *Персефона (Persephone)* и опери-ораторијуму *Краљ Едип (Oedipis Rex)*. Свој неокласични период завршио сам опером *Живот развратника (The Rake's Progress)*. Музика ове опере је инспирисана музиком 18. века и то Моцартом, Росинијем, Доницетијем и Вердијем.

Од 1952. године поново сам променио поље свог музичког интересовања и то ка додекафонији аустријског композитора Арнолда Шенберга. Иако сам писао дела у којима сам користио додекафонску технику, трудио сам се да и даље останем своји да се и даље чује моја музичка мисао. Из овог периода свог стваралаштва могу да препоручим следеће композиције: *Canticum Sacrum*, *Mouvement* за клавир и оркестар, балет *Агон* и др.

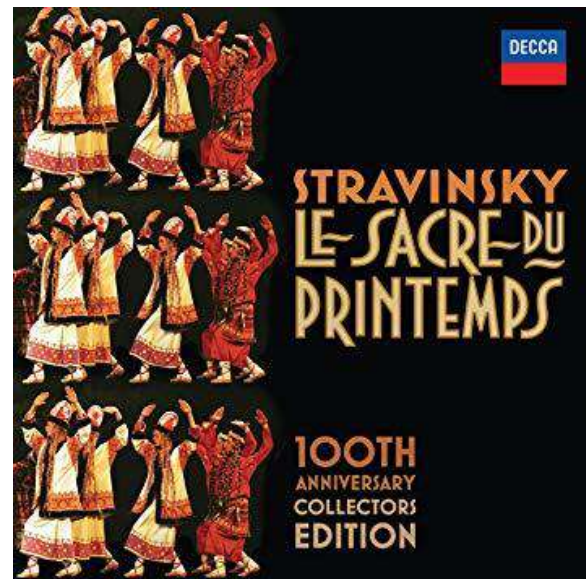
У свом стваралаштву компоновао сам и дела која су инспирисана духовном тематиком и ту бих испред свега издвојио *Симфонију псалама (Symphony of Psalms)* и ораторијум *Трени (Threni)* у којима се истиче дубока спиритуалност и озбиљна лепота која се приближава ранохришћанској музици, византијским мозаицима и духовној музици.

Писао сам вам много о својим композицијама, али морам да кажем да сам својевремено наступао и као пијаниста и то посебно током 1929. и 1930. године док сам живео у Француској. Током Другог светског рата живео сам у Америци и тамо сам такође писао своја дела, али сам и дириговао оркестрима

како своје композиције, тако и композиције других аутора.

Мој живот се завршио 1971. године, али оно што је сигурно јесте да је мој огроман опус обухвата сва музичка трагања 20. века. Моја музика је у много чему представљала узор новим музичким генерацијама.

Ето, то је укратко моја прича о мом животу. Поменуо сам најбитније чињенице и најбитније композиције које сам мислио да би вам се могле допасти. Оно што сам сигуран јесте да док будете слушали моје композиције које сам навео, у понуди ће вам се појавити још много других које овде нису написане.

Мирко Јерemiћ

МУЗИЧКИ ПРОДУЦЕНТ

У последњих неколико година, с развојем компјутера и других дигиталних алата, појавиле су се музичке професије о којима ћете сада имати прилику да читате. На првом месту то је посао музичког продуцента.

Посао музичког продуцента је много креативан и уско је везан за музику, односно са самим звуком. Продуцент не само да се пита да ли ће звук виолине бити гласнији или тиши, да ли ће клавир имати ехо или не, већ неретко предлаже извођачима на који начин нешто да изведу или истакну у композицији. Поред квалитета продуцента, избора музичара и композиција које изводе, финални звук сваког снимка зависи највише од договора

између продуцента и музичара. Продуцент је једнако важна особа и у уметничкој музици и у популарној музици. Одлике доброг продуцента су истанчан слух, добра комуникација са музичарима и огромно познавање саме музике.

ДИЗАЈНЕР ЗВУКА

Поред музичког продуцента једнако важна особа јесте и дизајнер звука. Дизајнер звука или тонац није неко ко се брине о томе како ће музичари да буду обучени, не, то је особа која води рачуна о врло важним пословима као што су послови у музичком студију, дизајн сценског звука у позоришту, озвучавање концерата, снимање и обрада звука на

радију и телевизији до многобројних послова везаних за снимање, дизајн звука и креирање музике за филм и видео игре.

Педагошки кутак

КАКО СМАЊИТИ НЕГАТИВНИ УТИЦАЈ ТРЕМЕ НА НАСТУПУ

Постоји осам основних начела за смањење негативних утицаја треме:

1. Бити добро припремљен јесте правило број један за смирење нерава. Нема замене добром познавању музичког дела, са свих страна, и споља и изнутра... знати текст и музичко дело заиста добро представља једну бригу мање на подијуму.

2. Увежбавати јавно извођење о чему се често не размишља довољно. Потребно је правити пробне концерте и просвиравања као на концерту са улажењем, клањањем, аплаузом. Ово опонашање концерта, нарочито ако се изводи код куће или у учионици може да створи нелагодност и нервозу. Али, то је и циљ, да се увежба свирање у стању нелагодности и нервозе које изазива јавни наступ. Без обзира да ли се проба пред родитељима, комшијама, наставницима... треба вештачки изазвати осећај најсличнији концерту.

3. Пуно наступати!! Ово је кратко и слатко правило. Што више наступа, то је бољи и удобнији осећај на бини. Он тако постаје природно стање.

4. Упознати простор у коме је концерт. Потребно је раније отићи и упознати простор у коме се свира, пробати салу и инструмент, осетити акустику и температуру у сали. Важно је и адекватно се обући, да не буде ни претопло ни хладно, као и да одећа не деконцентрише и не оптерећује извођача.

5. Припремити тело, не само ум. Важно је добро се наспавати пре концерта. Чак и ако постоји велико узбуђење, боље је лећи, смирити се, мало читати, а затим затворити очи и сан ће доћи.

6. Бити у музичком тренутку. Треба бити фокусиран на музику. Не треба посматрати себе и бавити се собом. Не треба паничити. Треба веровати својим рукама и свом уму да ће урадити свој посао. Извођач треба да буде свестан да највероватније он познаје и свира то дело боље од било кога у публици! Не треба мислити о перфекцији. Посебно, не треба пустити свој ум да лута по томе ко је у публици, шта ко мисли, шта ко ради, шта ће бити после и сл.

7. Публика је пријатељ. Могућност да се изађе и обрати великом броју људи треба схватити као предност.

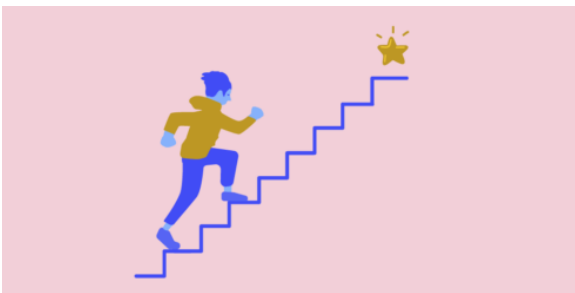
8. Забавити се. У чему је поента свирања, ако сам извођач не налази уживање у томе. Треба се сетити да је љубав према инструменту и музици била почетна станица. Проведе се много времена, сати, дана, недеља, месеци у преданом раду, и на крају тих пет минута или два сата колико траје наступ јесте мали део целог тог пута. На крају великог рада који је уложен у припрему, концерт или наступ треба да буде прослава а не застрашујући догађај.

МОТИВАЦИЈА ЗА УЧЕЊЕ

Мотивација је диспозиција личности која подстиче и усмерава одређено понашање. Подразумева постојање жеље за остваривањем одређеног циља, али и спремност да се на путу ка томе уложи неопходан напор. Најбитнији је фактор за успешно учење јер гарантује одржавање пажње и концентрације, а дугорочно гледано, води ка постизању успеха.

На основу покретача, могу се разликовати унутрашња и спољашња мотивација.

Корен *унутрашње* мотивације је у заинтересованости за оно што се учи. Покретач одређене иницијативе је у самој личности. Активност сама по себи, у овом случају учење, изазива осећај задовољства. Могло би се рећи и да је то циљу усмерена радозналост. Као крајњи циљ се не опажа спољашња награда, а и ако она изостане мотивација не јењава.

Почива на уверењу „хоћу и желим да урадим то”.

Спољашња мотивација долази из окружења, из жеље да се оствари одређени циљ, односно да се избегне последица која би проистекла из неостваривања, на пример, да се добије добра оцена, да се испуне очекивања родитеља, да се избегне казна, да се испуне услови за добијање стипендије, да се стекне диплома која ће обезбедити сигуран посао и финансијску стабилност. Почива на уверењу „морам да урадим то”. Стога, спољашња мотивација може бити:

- ✓ позитивна, подстакнута претходним похвалама и наградама
- ✓ негативна, подстакнута претходним неуспехом, страхом од неуспеха и/или казном.

У оба случаја награда је сама по себи циљ. Активност се гаси када нема поткрепљења. Уколико је мотивација искључиво спољашња, памћење ће врло вероватно бити краткорочно јер се и учи само за конкретну ситуацију.

Који су најчешћи разлози за недостатак мотивације?

- ✓ Непостојање циљева – ако нема циља, учење делује бесмислено јер не води никуд. Битно је и то да постављени циљ буде јасан, специфичан и реалан. Уколико је циљ изван граница постојећих могућности, особа усваја уверење да је учење узалудно. На пример, ако је циљ научити 200 страна за један дан, сасвим је вероватно да ће се одустати и пре него што се почне. Уколико је циљ испод

граница нечијих могућности, многи потенцијали ће остати неискоришћени, што ће, такође, произвести осећај незадовољства.

- ✓ Недостатак самопоуздања, односно сумња у властите способности. Битно је фокус са страхова преместити на циљеве. Како? Тако што се једноставно, без одлагања, почне са учењем. Самим тим ће се развити одређена доза задовољства јер није још један дан протекао у бризи и посматрању како време одмиче, а ништа није постигнуто. Несигурност може водити ка развијању слике о себи као неадекватној особи за одређено занимање, одустајању од школовања, анксиозности и депресији па је неопходна и помоћ и подршка окружења – родитеља, наставника, друштва из одељења/са факултета, па и стручног лица.
- ✓ Недостатак радне навике и адекватних метода учења – у овом случају од помоћи може бити писање плана организације за предстојећи дан или недељу, навођење тачног времена када се и шта учи, као и процена (у виду оцене или процента) колики део предвиђене активности је обављен. Пропуст у усвајању радних навика најчешће има корен још у првим разредима основне школе, али на овај проблем се наилази и када је потребно вратити се на учење после вишемесечне или вишегодишње паузе.
- ✓ Примарне потребе нису задовољене – да би више потребе, међу којима је и мотивација, биле

задовољене, неопходан услов је да морају бити задовољене примарне потребе, као што су наспаваност, ситост, физичко здравље, емоционална уравнотеженост. Умор, глад, болест и исцрпљеност ометају функционисање мозга и изазивају телесну и менталну непријатност. Стога је битно и током самог учења правити паузе.

- ✓ Непродуктивни перфекционизам – особа има уверење да је све оно што није савршено неприхватљиво. Претходни успеси се не узимају у обзир, а често се и они процењују као незадовољавајући. Уколико се не препозна и не ради на превазилажењу ове диспозиције, може водити у повишену анксиозност и депресију па долази онда до губитка и психофизичке способности за учење.
- ✓ Научена беспомоћност – особа је развила уверење да се на исходе у животу не може утицати и да све зависи од спољашњих околности. Доводи до тога да се ништа и не покушава јер је неуспех „загарантован” па се свакако губи шанса за било какву промену и напредак. Такође може водити у депресију и апатију. У овом случају битно је радити на мењању уверења о беспомоћности и ићи ка усвајању уверења да је неуспех последица недостатка труда, на шта се може утицати.

Мотивација за учење се развија од раног детињства, и то учењем по моделу родитеља, старије браће и сестара, бака и дека или других

значајних особа. Уколико дете посматра одрасле који читају, критички размишљају и вреднују знање, и само ће усвојити такав образац мишљења и понашања, те развијати лична интересовања.

ПОРЕМЕЋАЈ ПАЖЊЕ КОД ДЕЦЕ

Поремећај пажње или дечја хиперактивност (АДХД) је један од најчешћих поремећаја у детињству, а карактеришу га импулсивност, недостатак пажње и хиперактивност. Симптоми који прате поремећај пажње код деце најчешће се могу манифестовати на два начина.

Први начин је селективна пажња и меморија, односно деца памте оно што их интересује, а занемарују оно што их не занима. Пажња им кратко траје, често су заборавни, расејани и брзо реагују ако им је нешто ускраћено.

Други начин је повлачење које подразумева кратку концентрацију, те сањарење током школских или предшколских активности. Такође, незаинтересовани су и брзо прелазе с једне активности на другу.

Истраживања су показала да је овај поремећај присутнији код дечака, вероватно због тога јер су бржи, моторика им је другачија и касније им се постављају захтеви. Са друге стране, девојчице раније уђу у социјализацију коју поставља породица и дечје установе.

Узроци поремећаја пажње могу бити бројни и могу да припадају различитим проблемима које дете има у развоју. Ако је поремећај пажње пун, онда не мора да значи да има везе са генетиком, али се често сумња и на то. Некада је проблем психолошке природе, некада социјалних фактора тако што постављамо деци неадекватне захтеве. Када проблем дође до стручњака ван школе онда се одређује терапија.

С обзиром да се овај синдром често меша са поремећајем понашања, указаћемо на разлику између хиперактивног и живахног детета.

Живахно дете је дете које није социјализовано на одређени начин, постепено препознаје правила и селективно их примењује. Зна ко је попустљив и кога може да избегава задатке, а кога мора да слуша. Са друге стране, дете које има поремећај пажње је нервозно и све му је тешко да уради, затвара се у себе, а што је старије све бурније реагује.

Често се симптоми не препознају на време, понекад и због родитељских грешака. У данашње време доста тога им се подређује. Нека деца заиста имају проблем, али некада и родитељи греше због тога деци не постављају никакве захтеве или их са друге стране, прецењују дајући им задатке које не могу да реше ни психички ни физички. Али то је ређи случај! Грешке не праве само родитељи, него и професионалци (наставници, педагози, психолози..). Некада их штитимо јер нам је жао, некад пожуримо да нешто урадимо уместо њих. Такође, грешимо и када им не задајемо задатке и тада они не препознају социјална правила,

односно шта се од њих захтева у одређеној ситуацији. Они се увек понашају како они желе, било да је то час или нека друга активност. У породици је то мало видљиво јер је све подређено детету, док у школи или вртићу настаје проблем јер се свима поставља исти захтев који морају да поштују.

Да би се синдром дијагностиковао потребно је одређено време и психолошка процена детета. Психолошка процена детета се ради тако што се прати активност детета и пажња на часу, рукопис, графомоторика, понашање на одморима, како се дружи са децом. Нарочито се пажња усмерава на графомоторику јер деца која имају поремећај пажње другачије држе и притискају оловку од својих вршњака. Када се АДХД препозна, тада стручно лице треба да испрати проблем, те се обављају разговори са родитељима, цртање породице људске фигуре и креће се од онога што дете показује својим понашањем и учешћем у различитим активностима.

Веома је битно да родитељи и школа или вртић заједно учествују у решавању овог проблема. Ако имамо различите ставове или не подржавамо једни друге, дете ће бити збуњено чиме ћемо му само отежати одрастање. Родитељи су много осетљиви, поготово ако препознају проблем па тешко прихватају савете које им дају школа или предшколска установа. Стога је сарадња кључна. Бурне реакције или повлачење у себе су јасни показатељи да је потребна стручна помоћ професионалца изван школског система, нпр. одређених здравствених установа. Када то није

много изражено, онда је довољно да школа или вртић адекватно реагују.

Деци је потребна уравнотежена исхрана неvezано за овај проблем. Али када дете има поремећај пажње стручњаци специјализованих институција, обично преписују избацавање млечних производа и шећера. Малишани се у данашње време најчешће све лошије хране због лоших навика. Слабо једу поврће и воће и оно што им родитељи спакују обично заврши у кантама за ђубре. Истраживања која су још 20-их година прошлог века рађена показала су да управо од квалитета исхране зависи памћење и способност учења.

Овај синдром оставља последице у каснијем узрасту детета и одражава се на живот родитеља. Родитељи те деце често улазе у сукобе са социјалном средином у којој дете одраста. Таква деца су на неки начин обележена у школи, увек су извор проблема и родитељи и разредни се константно боре са њиховим понашањем. Такође, може утицати и на брачне односе уколико оба родитеља не прихватају проблем који их је снашао.

Зато је веома битно препознати симптоме на време јер што пре почнено да се бавимо њим, то је већа шанса да ће дете моћи да контролише поремећај.

Треба бити пажљив код давања процена да ли дете има поремећај пажње, треба испитати све ситуације у којима се то јавља како не бисмо погрешили и понашали се према њему неадекватно.

приредила: **Соња Дабих**, педагог

Петак вече за многе београђане представља вече када одлазе на Коларац да слушају један од наших најактивнијих оркестара – **Београдску филхармонију**. Скоро сваког петка у 20 часова у Великој сали Задужбине Илије М. Коларца нашминкани и сређени љубитељи Београдске филхармоније долазе да уживају

у концерту који за многе представља обавезан догађај у току недеље. На сцени се постави оркестар, у 20 часова устаје концертмајстор оркестра, климајући главом обоисти даје знак да је време да одсвира камертон, који потом концертмајстор преноси осталима и тако се цео оркестар штимује. Након што се публика утиша, на сцену излази диригент који поздравља публику, а онда почиње уживање. Током два сата музике (са паузом од 15 минута) публика се препушта оркестру и диригенту.

Међутим, како је све то почело?

Период између два светска рата у Београду обележила су настојања музичара да обогате музички живот престонице, угледајући се на велике светске метрополе. Тако је оркестар свој први концерт одржао 13. јуна 1923. под званичним именом Београдска филхармонија.

Њен оснивач, уметнички директор и шеф-диригент био је **Стеван Христић** (1885-1958), један од најзначајнијих српских композитора и диригената. Оркестар су од тада водили многи значајни српски диригенти који су оставили велики траг у вођству овог оркестра. Споменимо само Оскара Данона, Крешимира Барановића, Богдана Бабића, Душана Сковрана, Младена Јагушта, Павла Медаковића међу многим домаћим диригентима. Избор њиховог репертоара током година био је разнолик и обухватао је многа значајна дела европске музичке литературе попут симфонија Густава Малера и Антона Букнера, „Месије“

Георга Фридриха Хендла, „Мисе солемнис“ Лудвига ван Бетовена. Захваљујући гостовањима страних диригената и солиста, репертоар оркестра се мењао и ширио у смеру откривања оних композиција које београдска и српска публика није то тада имала прилику да чује.

Београдска филхармонија данас

Специфичан имиц, као и креативан и често провокативан маркетинг, утицали су на препознатљивост оркестра као носиоца друштвених промена. Тако је Београдска филхармонија убрзо привукла многа позната имена класичне музике, која су дала своју подршку њеном даљем развоју. Међу њима се нарочито издваја пријатељство са диригентом **Зубином Мехтом**, који редовно одржава добротворне концерте са Филхармонијом.

Интересантно је да је Београдска филхармонија својим препознатљивим имицом и коришћењем модерних средстава комуникације попут интернета и друштвених мрежа привукла велики број људи који су заинтригирани

тим „изгледом“ одлучили да постану претплатници концерата овог оркестра.

Београдска филхармонија је остварила присан контакт са својом публиком тако што је одлучила да своје чланове представи публици и то не само уз помоћ биографије, већ и кроз занимљиве чињенице које чланови овог оркестра говоре о себи. Исто тако, позивајући истакнуте диригенте из света да воде овај оркестар, Београдска филхармонија је постала оркестар који бележи веома квалитетне концерте. Садашњи шеф-диригент овог оркестра је немачки диригент **Габријел Фелц**, док је стални гостујући диригент руски диригент Данијел Рајскин.

Друштвена одговорност Београдске филхармоније

Веома је важна улога Београдске филхармоније у друштвеној одговорности и едукацији публике. На овај корак Београдска филхармонија се сама одлучила и осмислила низ активности које имају за циљ стварање нове публике, ширење концерата и на друге градове у Србији и едуковање младих уметника и стварање прилика за младе диригенте и инструменталисте да се

опробају у атмосфери једног великог оркестра. Сада ћемо навести неколико активности.

Најпре ту су децји концерти који садрже све елементе правог симфонијског концерта са великим оркестром на сцени, диригентом. Међутим, на овим концертима се појављује и

гумац као наратор који уз помоћ илустрација, костима и глуме представља инструменте најмлађој публици.

Ако сте некада пожелели да будете много приснији са филхармонијом, постоји и та могућност и то кроз активност „Са филхармонијом на ти“. Овај програм подразумева посећивање зграде филхармоније, њено обилажење, упознавање са музичарима. Оно што је најважније јесте да свако може да пита шта год пожели!

Присуствовању проби једног оркестра представља једно огромно искуство у упознавању како се то оркестар припрема за концерт. Веровали или не, Београдска филхармонија пружа и ову могућност. Уз представљање инструмената, испробавање инструмената, имате прилику и да уживо гледате како функционише проба – која је улога диригента, како се његова замисао преноси на оркестар, шта чланови оркестра прате код диригента и сл.

Београдска филхармонија је своју улогу препознала као веома важну и због тога је увела и низ активности које би требало да утичу и на ширем плану, а то је друштвена одговорност. Београдска филхармонија организује концерте широм Србије, и у мањим и у већим местима, како би се поставила као институција која је доступна публици и ван Београда. Ово је веома важна акција која доприноси томе да и људи који немају прилику да дођу у Београд чују овај оркестар у свом месту. Такође, Београдска филхармонија се труди и да своје концерте прилагоди и особама које имају потешкоћа у развоју. Низом активности, филхармонија је омогућила да и особе са оштећеним видом, менталним сметњама и другим видовима потешкоћа присуствују концертима. Иако би то требало да буде свуда присутно, Београдска филхармонија ипак представља изузетак и на овај начин свима отвара своја врата.

Београдска филхармонија је 2017. године организовала први пут концерт на отвореном. Овај вид концерата у Европи и Сједињеним Америчким државама је већ одавно присутан и организује се сваке године. Овакви концерти углавном имају за циљ да публици под отвореним небом представе најпознатије мелодије и дела. Под отвореним небом наша публика је имала

прилику да слуша Симфонију из Новог света Антоњина Дворжака, Радецки марш Јохана Штрауса, Болеро Мориса Равела, а ове године Београдска филхармонија извешће чувену Дизнијеву фантазију из филма „Фантазија 2000“ уз пројекцију Дизнијевог цртаног филма

који прати ову музику. Као и сваке године до сада и овај концерт се одржава на Новом Београду код Ушћа.

Како до Београдске филхармоније?

Београдска филхармонија је, као што смо раније поменули, веома активна на интернету и друштвеним мрежама. Ако имаш профил на Инстаграму, Твитеру или Фејсбуку на пример, можеш је тамо пронаћи и запратити и тако стално бити у току са оним шта Београдска филхармонија ради и које су њене активности. Пратећи њихове профиле можеш у сваком тренутку да видиш када имају концерт, шта ће на њему бити изведено.

Мирко Јермић

МОЈ ИЗБОР

Питали смо наставницу клавира Бојану Вујашковић да нам каже шта воли да слуша у слободно време и да нашим читаоцима препоручи неколико композиција. Ево шта је она рекла.

Често слушам Баха, а у последње време и доста руске музике 20. Века. Стално сам у потрази за нечим новим и то је углавном нешто везано за програме које ћу деци дати да свирају као неко освежење. Из мог искуства већина старије деце већ зна композиције као што су „За Елизу“ и „Месечева соната“ Лудвига ван Бетовена или „Турски марш“ Волфганга Амадеуса Моцарта и сл. Међутим, мој избор за ову листу предлога су велике форме. Сматрам да слушајући опере, оркестар, као и глас, деца стичу ширу слику јер слушају и све инструменте и глас, а уз то имају и слику или малу представу. Тако да сада следе композиције које предлажем за слушање:

1. Камил Сен Санс – Карневал животиња

Композиција садржи приказ животиња, њихових карактера, гласова, нарави, приказано кроз музику. Мислим да уз слике животиња композиција може бити веома живописна и занимљива за децу.

2. Волфганг Амадеус Моцарт – Чаробна фрула

Веома позната опера са предивном музиком. Уз прилагођену представу може бити савршен избор за слушање, а и гледање!

3. Сергеј Прокофјев – Заљубљен у три наранџе

Још једна опера писана за децу. Другачији је звук јер је компонована атонално (без тоналитета), али савршен избор за слушање и упознавање савременијег правца у музици.

НАШ ИНТЕРВЈУ СА...

Бојаном Ђукић – наставницом солфеђа и теорије музике

Реците нам за почетак колико дуго радите у просвети и колико је генерација ученика прошло кроз вашу класу солфеђа?

Радим у школи 25 година, а до сада сам извела око 20 генерација ученика. Интересантно је да су неки од мојих некадашњих ученика данас моје колеге. То су Маријана Калинић која предаје клавир, затим Анамарија Илић која предаје виолончело, Тијана Јовев, данас наставница флауте и Невена Манојловић која предаје гитару.

Да ли сте када сте били мали желели да постанете наставница или је то дошло спонтано?

Заправо и нисам баш хтела. Када сам завршила основну школу желела сам да, поред музичке школе, упишем нешто друго. У том периоду ме је интересовала физика. Уписала сам Шесту београдску гимназију, али сам после три месеца увидела да је моја професионална будућност ипак везана за музику. Због тога сам прешла у средњу музичку школу «Станковић» где сам већ била ученик друге године средње школе на инструменталном одсеку – клавир. Клавирски одсек сам, због сплета разних околности, напустила и у трећој години сам прешла на теоријски смер. Солфеђо је иначе предмет који ми је увек добро ишао. И то данас не сматрам уопште лошом одлуком. Мислим да је посао којим се бавим већ више од две деценије веома креативан, пружа много могућности и увек могу да осмислим нешто ново. Волим да радим са групом ђака, то ме инспирише.

Која су Ваша прва сећања на музику?

Кола и путујем са породицом код баке и деке у Загреб. Увек смо певали. Мама седи напред, сестра, брат и ја позади и заједно певамо. Код нас у кући се стално слушала музика. Углавном је то била класична музика, евергрин и џез као и изворна народна музика. Касније ми се кроз живот укус мењао.

Да ли се још неко из Ваше породице бавио музиком?

Да, јесте. Најпре, мама је била наставница музичке културе у основној школи „Вучко Милићевић” данас „Илија Гарашанин”. Завршила је у Загребу Педагошку академију за наставника музичке културе и одсек за соло певање. Била је један од оснивача и први директор музичке школе у Гроцкој основане 1994. Године. Такође, моја рођена сестра је завршила виолончело на ФМУ у Београду и данас предаје у музичкој школи „Коста Манојловић” у Смедереву овај инструмент. Интересантно је и то да смо са мамине стране имали доста рођака који су се аматерски бавили музиком.

Када и како сте добили прве поуке о музици?

Са пет и по година сам кренула у припремни разред. Сећам се чак и пријемног испита – била сам у некој малој учионици, седеле су три наставнице, певали смо, ја сам погађала тонове и тапшала ритам. У том периоду живота сам први пут почела да добијам формална знања. Имала сам наставницу солфеђа код које сам била целу основну и две године средње школе. Била је строга и захтевна. Дечије песмице смо певали само у припремном разреду, после тога никада. Највише из тог периода памтим часове солфеђа, на њима сам се врло лепо осећала јер сам имала склоности ка том предмету.

У музичкој школи водите и свој хор који чине ученици из Ваше класе солфеђа и са којим освајате награде на такмичењима. Реците нам нешто више о томе?

Све је почело са идејом да ученици имају више концерата. Мислила сам да ће их тај хор покренути и заинтересовати за музичку школу. Деца воле да учествују у групном раду, а и мени је таква врста рада такође помогла. Временом се показало да боље прихватају солфеђо кроз такав рад. У хору немамо тај крути однос професор-ученик, они јесу слободни, али нису безобразни. Ред мора да се поштује поготово када су наступи у питању. Лепо понашању је битно како на сцени тако и ван ње. Атмосфера за рад је много инспиративнија у односу на класичну наставу. Ученици се лепо слажу, друже и помажу једни другима. Оно што је веома битно је да се код мале деце певањем у хору развија осећај за вишегласје и за међусобно слушање. Самим тим развија се и слух и осећај за ритам. У почетку смо певали дечије песмице, онда популарне песме домаће и стране музике, песме из цртаних филмова,

музику 60-тих и 70-тих година. Изводили смо песме из цртаних филмова попут „Мале сирене” и „Књиге о Џунгли”. Програм је на почетку био једноставнији. Када сам након неколико година одлучила да идемо на такмичење, репертоар је постао озбиљнији јер већина такмичења захтева одређене врсте композиција које подразумевају различите карактере и стилове. Последња композиција коју сам радила са ученицима је

композиција Вере Миланковић „С оне стране музике” у форми мини-представе. Деца воле те начине извођења.

Што се тиче такмичења до сада смо учествовали на Фестивалу дечјих хора (ФЕДЕХО). Први пут када смо учествовали (2016) добили смо награду за најбоље конципирани програм, следеће године (2017) смо добили прву награду у категорији популарне музике за песму „Оџачар “из филма Мери Попинс. 2018. Године смо добили прву награду за најбољи сценски наступ и другу награду за најбоље изведену духовну композицију. Једини проблем у раду са мојим хором је што деца стално одлазе, односно генерације се мењају, а и није свака генерација за такмичење. Међутим, најважније је да је нама лепо на пробама и да они воле да долазе на пробе хора.

Како бисте дефинисали Вашу личну музичку педагогију у настави Солфеђа?

То све зависи од генерације до генерације. Прилагођавање је стално. Не можеш се круто држати једне методе. Те методе су написане углавном за идеалне ситуације и за идеалне ученике. Често мењам и комбинујем много метода како бих нашла најбољи начин да дођем до циља. Важно ми је да упознам групу, па тек онда да видим како ћу са њима да радим. Проблем је што данас већина деце све учи напамет и нису у стању да знање стечено на тај начин примене на конкретном примеру у пракси. Морају да се оспособе да повезују научено, да сами дођу до закључака и сл. Најважније је да разумеју шта је то што смо радили на часу и да им понудим што више начина помоћу којих могу доћи до решења.

Мислим да су уџбеници који се користе у настави солфеђа за данашње време превазиђени. Углавном је то гомила вежби без икаквог текста или илустрација што код данашње деце која живе у виртуелном свету изазива само осећај досаде и одбојности. Поред таквих уџбеника и наставни план и програм пун је захтева који су, ако могу тако да се изразим, превазиђени. На пример примери за поставку тонских висина који се користе уназад тридесет година, данашњој деци уопште нису блиски.

Испоставило се да се композиција Вере Миланковић коју смо извели веома добро показала као пример нове праксе. Пошто је састављена од песама које у себи садрже све солмизационе слоге послужила је као одлична асоцијација за поставку тонских висина у првом разреду. Сматрам да се не треба држати строго уџбеника и онога што је до сада написано, већ је неопходно мењати и истраживати нове могућности. Можда и уплив дигиталних ствари може да помогне много у разумевању градива. Нешто мора да се промени јер просто и деца и наставници то траже, као и време у ком живимо. Наравно, све зависи од деце и њиховог утиска.

Са којим сте се проблемима суочавали приликом Вашег рада са ученицима?

Најтеже је са децом која не желе да иду у музичку школу, али због амбиције родитеља морају. Велики проблем представља и нерад, односно невежбање код куће. Без обзира на све мислим да већина мојих ђака воли да иде у музичку школу. У односу на време када сам почела да радим морам више да се трудим да анимирам ученике. Проблем је што су деца, услед захтева из основне и музичке школе, често преоптерећена и долази до презасићења. Деца која иду и у музичку и у редовну односну школу морају више да се жртвују и труде како би одговорили на захтеве. Због тога се дешава да неки ученици, упркос својим могућностима, не могу да остваре потенцијал услед те преоптерећености.

Како бисте описали своје почетке рада у музичкој школи у односу на данас?

На почетку сам била строга, захтевна и озбиљна. Услови су били далеко лошији него сада, али нама то није било толико страшно. Дешавало се да нестане струја или грејање. Радили смо у просторијама основне школе. Ја сам имала срећу јер сам имала своју учионицу која је била велика, док су остале колеге радиле у просторијама које тешко да су задовољавале данашње стандарде за рад школе. Данас имамо боље услове мада има ту доста простора за напредовање. Што се тиче ученика, било их је мање, али није било некакве посебне разлике, само се разликовала опет метода рада. Тада се више одустајало, ученици су више напуштали музичку школу.

Шта за Вас представља успешног ученика?

За мене је успешан онај ученик који је задовољан, спреман на сарадњу, разуме шта радимо, воли да свира и да пева и то не само док је ђак школе, него и када заврши школу. Успешан ученик воли музичку школу и пријатно му је у њој.

Како себе доживљавате у очима ученика?

Мислим да имају поверења у мене, да могу слободно са мном да разговарају о свему без обзира да ли је то у вези са градивом или о неким њима битним темама. Мислим да се не плаше да ми кажу када им се нешто од онога што радимо не свиђа или не разумеју. Немају страх и то ми је драго.

Који Вам је најважнији циљ у предавању градива?

Најважнији циљ ми је да ученици разумеју то што радимо и да доносе закључке на основу тога. Битно ми је и да буду оспособљени да употребе знања стечена како у музичкој школи, тако и у основној школи. Мислим да је најважније да их научимо да самостално размишљају, јер ми се чини да се то некако изгуби у току школовања.

Да ли сматрате да настава солфеђа иде у корак са временом и да ли сматрате да може да одговори на нове захтеве дигиталног доба које је много ближе генерацијама којима ви предајете сада?

Мислим да не иде у корак са временом и да је неопходно да се унапреди. Потребно је да се чешће послушају деца и време и да се искористе све оне позитивне ствари које долази са тим.

У последњих неколико година у школама се спроводи корелација међу предметима. Да ли мислите да солфеђо као предмет успева да испрати овај захтев?

Једино када радимо примере из литературе она можемо да освестимо период у ком је та композиција настала, ком стилу припада, шта се дешавало тада, који је композитор у питању и сл.

Углавном се корелација прави са историјом, книжевношћу и уметношћу уопште и то када радимо примере из литературе. У зависности од периода у којем је композиција настала одређује се стил којем припада, а ученици могу бити упознати и са стилски карактеристикама које нису само везане за музику већ и за књижевност, сликарство, архитектуру итд.

Географска повезаност постоји када радимо песме, ритмове или лествице карактеристичне за одређена поднебља. Са наставном инструмента увек можемо да правимо корелацију и морамо јер само тако најбоље ученици могу да разумеју и повежу нова знања. Лично увек гледам да им неке представе повежем са инструментом који они сами свирају, не мора нужно да буде клавир огледни инструмент.

Да ли мислите да овако постављена настава кроз корелацију предмета помаже у свеобухватном стицању знања код ученика?

Помаже наравно. Али није баш згодно за солфеђо јер нема много простора.

Приче о Георгу Фридриху Хендлу

У Италији Хендл је био звезда. Унајмљивали су га богати кнежеви и кардинали да пише опере, кантате (краћа дела за гласове и оркестар, без глуме), и своје прве ораторијуме. Богате мецене задовољавале су све његове потребе; у једној палати, где је боравио неколико месеци, обезбеђено му је око двадесет килограма леда, наводно да би њиме хладио пиће – какав луксуз! Након првог извођења једне опере у Венецији, маса је полудела, експлодирала би готово након сваке паузе и викала: “Viva il cara sassone!” – „Живео драги Саксонац!“

Хендл је имао веома занимљиве инциденте и приликом извођења неких његових дела. Ево једног случаја. Прво извођење композиције „Музика за краљевски ватромет“ десило се у Лондону 1749. Године. То дело је компоновано као део прославе завршетка дугог рата у којем је Британија извојевала победу. Извесни господин Сервандони осмислио је огромну дрвену структуру, коју су подигли у Грин Парку; други човек по имену Чарлс Фредерик добио је титулу „контролора ватромета његовог височанства поводом рата и тријумфа“ – голема титула, нема шта; а Хендла су замолили да компонује музику за отварање свечаности. Присутствовало је много људи – један новинар с бујном маштом тврдио је да их је било дванаест хиљада! Како год било, било их је довољно да изазову трочасовни застој у саобраћају на Лондонском мосту. Сама величанствена прилика, међутим, била је далеко од очекиваног! Велики број ракета у ватромету није се упалио, а једна од оних које јесу, изазвала је пожар на дрвеној структури и она је изгорела до темеља. Господин Севандони мачем је насрнуо на Чарлса Фредерика, и сви су скочили за вратове једни другима. Не би се баш могло рећи да је вече испало успешно...

Приче о Петру Иљичу Чајковском

Чајковски је био један од ретко повучених композитора. Једном приликом када су га позвали на вечеру невољно је прихватио тај позив. Међутим, у свом дневнику је написао „Отићи ћу људима у посету, седећу код њих очајан покушавајући да водим разговор, а све време ћу једва чекати да побегнем.“

Једино пријатељство које је Чајковски имао у свом животу остало је запамћено и дан-данас. Наиме, дружио се са Надеждом фон Мек, које

му је уједно била финансијер, али се никада нису упознали. Замисли! Чак су једном приликом били заједно у Фиренци, на само три куће далеко једно од другог, али се нису срели.

Као композитор Чајковски је био врло самокритичан. Једном приликом је пред свој концерт, незадовољан како је написао дело, поцепао партитуру. На сву срећу за нас, заборавио је да је направио још један примера, а данас је то једно од најпознатијих његових дела – виолински концерт у Де – дуру.

Приче о Францу Шуберту

Шуберт је волео да буде у друштву талентованих људи. Прилике које су ово доказивале биле су тзв. „Шубертијаде“. То су била велика окупљања по приватним кућама у којима би Шуберт откривао своје најновије композиције. Свако ко би посетио Шубертијаду никада је не би заборавио. Шуберт би седео за клавиром и пратио певача који изводи његове најновије композиције.

Некада би изводио своје нове комаде за клавир. Често је неколико инструменаталиста свирало његову камерну музику. А колико је тек нове музике било на свакој Шубертијади! Она је просто куљала из њега. Могао је да стови мајсторку песму за само неколико сати.

Шубертови школски дани. У Бечу су дувек озбиљно схватали музику – чак и данас је једно од најважнијих питања који певачи и диригенти треба да добију посао у Бечкој државној опери. Због тога не изненађује чињеница да је избор хориста у Шубертовом Краљевском хору (из ког су бирани дечаци за капелу аустријског цара) морао да одобри сам цар, чак и ако је негде ратовао. Мора да је и школски оркестар био изванредан. Сваке вечери када би свирали, маса људи окупљала би се испред прозора да слуша. Шуберт, након што је почео као друга виолина, брзо је напредовао до вође оркестра. Постао је добар пијаниста, а узбрзо је почео озбиљно да компоњује. До времена када је напустио школу, увелико је компоновао комаде за клавир, мноштво дела камерне музике, неколико песама, па чак и своју „Прву симфонију“ – која је, узгред буди речено, диван комад.

Ове делове из живота три композитора издвојили смо из књига које бисмо вам препоручили за читање. Њихови називи су „**Зашто је Бетовен просуо паприкаш**“ и „**Зашто је Хендлова перика поскакивала**“, а написао их је биратнски виолончелиста Стивен Исерлис. Обе књиге су преведене на српски језик и могу се купити у књижарама, тако да вам их препоручујемо!

Мирко Јеремић

Основна музичка школа „Невена Поповић“ једна је од ретких школа која реализује секције током школске године. У протекле две године искристалисале су се три секције које ћемо вам сада представити.

Секција „Упознај композитора“

Секција Упознај композитора је осмишљена тако да на месечном нивоу ученици и водитељи секције обраде по једног композитора. До сада су се ученици упознали са следећим композиторима и темама у оквиру тих композитора:

1. Антонио Вивалди, Астор Пјацола и Драгана Јовановић (Годишња доба)
2. Франц Јозеф Хајдн (отац камерне музике)
3. Лудвиг ван Бетовен (борба за идеализам)
4. Волфганг Амадеус Моцарт (опера)
5. Едвард Григ (бајке)
6. Камиј Сен-Санс (Карневал животиња)
7. Пјотр Илич Чајковски (балет)
8. Франц Шуберт, Роберт Шуман (соло песма)
9. Јоханес Брамс (песник без речи)

Узраст ученика који су похађали секцију је био од другог до шестог разреда основне школе.

Ученици су показали висок степен заинтересованости за материју која им се излаже на самој секцији. Активност ученика је углавном задовољавајућа у смислу њиховог укључивања у разговор, као и питања која постављају наставницима који воде секцију. Пошто секција садржи неколико активности (слушање музике, биографски део и чињенице из живота композитора, укључивање и других уметности – као што су ликовна уметност, скулптура, архитектура и сл.), ученици су исказали мишљење да им је овакав вид рада другачији од свих које имају у школама.

Ученици су показали интересовање да стварају. Због тога су наставници који су водили секцију приликом обраде последњих пет композитора увели могућност да се ученици изразе и стварањем. Тако је осмишљен принцип да ученици на крају секције, након што се композитор обради и одслуша његова музика, добију могућност да нешто насликају, направе неки колаж и сл. Изабрали бисмо најпримењивије музичко дело композитора и на основу њега са ученицима разговарали о њиховим доживљајима и о томе на шта их та музика подсећа, на каква их размишљања наводи. Тако су, као последица претходног, настали ученички радови.

На секцији када се обрађивао Камиј Сен - Санс, ученици су сликали на основу става *Фосили* из циклуса *Карневал животиња*. Радови су били разноврсни и представљали су

њихов доживљај фосила. Када је обрађиван Чајковски и тема балета, ученици су креирали сопствене балске хаљине којима су се посебно девојчице обрадовале. Након слушања соло песама Франца Шуберта, ученици су били инспирисани да на основу соло песме *Вилински краљ* насликају своју представу појма страха.

Наставници верују да ће током наредне године, када ће се секција наставити, ученици бити још активнији и спремнији за посматрање композитора и историје музике кроз призму више различитих ументости, а опет у контексту «духа времена» и човека као бића који је у центру свих ових превирања.

Радови ученика:

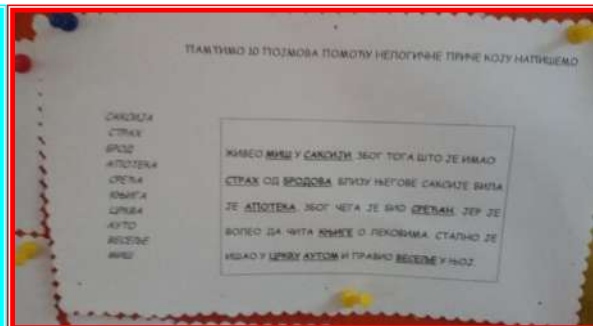
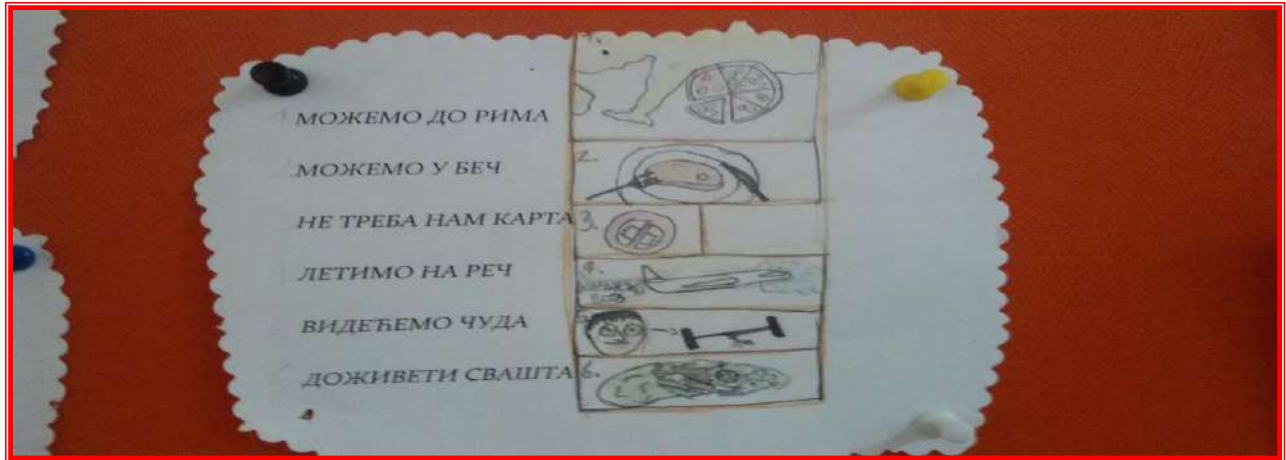
Секцију су реализовали наставница клавира Маријана Калинић и нототекар школе Мирко Јеремић.

Секција о учењу „Када порастем бићу Тесла“

Секција „Када порастем бићу Тесла“ заснована је на принципу НТЦ система учења (Никола Тесла систем учења), које има за циљ да код ученика развије способност функционалног учења. Секцију је реализовао педагог школе Соња Дабић. Окупља ученике који желе да развију брзину размишљања, повезивања и закључивања (функционално знање). Радом и ангажовањем у НТЦ секцији ученици спречавају поремећај пажње и концентрације, али и откривају своју даровитост и подстичу развој даровитости. Такође, радом у секцији, подижу ниво интелектуалних способности.

Кроз рад секције ученици су упознавани на који начин могу подстицати развој у овом смеру и то помоћу: решавања и смишљања загонетних питања, решавања и смишљања загонетних прича, технике кратких прича помоћу 10 именица, мисаоних класификација (игра скривања речи у реченици, игра у којој је последња реч у реченици прва реч у следећој), сликовног приказа текста (мисаони обрасци, мапе ума, асоцијативне мапе).

Ученици су израдили материјал са секције, који је изложен на паноу школе, како би на занимљив начин презентовали свој рад, приближили и заинтересовали и друге ученике да следеће школске године буду полазници секције.

Музичко-драмска секција

Музичко-драмска секција представља један специфичан вид рада са ученицима. Како бисмо најбоље објаснили функционисање ове секције, направили смо интервју са њеним реализатором, **Маријаном Калинић**, наставницом клавира. Ево шта је она рекла.

1. Зашто сте се одлучили да правите музичке представе?

Пре неколико година открила сам једну дивну књигу британског челисте Стивена Исерлиса која се зове „Зашто је Бетовен просуо паприкаш“ и у којој је представио неколико композитора класичне музике. Читајући је, одушевила сам се начином како је писац представио композиторе на веома шaljив начина пун анегдота, а све то повезујући са њиховом музиком. Из жеље да ученицима оживим композиторе које они иначе свирају, добила сам идеју да окупим ученике, да пуштам музику композитора и да паралелном са тим читам анегдоте из те књиге. Из мог вишегодишњег искуства у раду са децом у музичкој школи, схватила сам да ученици углавном заврше основну музичку школу и не науче ништа о композиторима и њиховој музици. Све се углавном своди на свирање инструмента, а кући музику и не слушају, па сам на тај начин желела да им приближим класичну музику. Међутим, после сам схватила да ученици не воле баш класична предавања где им неко нешто прича, а они само слушају. Због тога сам помислила да би много више научили ако би глумили у представама о композиторима. Причала сам са својим ученицима и они су били заинтересовани, па смо тако и кренули и први композитор ког смо на тај начин обрадили био је Јохан Себастијан Бах.

2. То је веома интересантна прича. Које сте представе до сада реализовали и како је то изгледало?

Најпре смо правили представу о барокном композитору Јохану Себастијану Баху ("Зашто баш Бах?"), потом о Петру Иличу Чајковском ("Петар Иљич VS Чајковски"), а 2018/2019. године о Сергеју Прокофјеву.

Код Баха је све било по причи Исерлиса. У својој класи сам имала децу која су свирала Бахове композиторе, па сам их укључила у целу представу. Током припреме представе састајали бисмо се на недељном нивоу једном, слушали Бахову музику и разговарали о њој, а потом и полако учили сцене из представе, дијалоге, припремали костиме и сл. У представи о Баху музика

је била доминантна, међутим, схватила сам да ми треба мало динамичнији ток представе, па сам већ код Чајковског скратила дужину музичких примера у току саме представе. Некако се само од себе наметнуло да прича о Баху буде прича о дисциплини и само дисциплини. У жељи да дочарам дух композитора, бирала сам музичке сегменте и делове Исерлисове приче о Баху повезујући све то у целину. Занимљива ствар које се сећам јесте сегмент који је требало да уз музику објасни шта је то полифонија. То смо извели тако што је на сцени било двоје Бахове деце које је причало истовремено, а онда им је Бах дао по инструмент на којем би они свирали свако своју тему.

Код Чајковског смо се већ увежбали и припрема је ишла на исти начин. Представа о Чајковском се претворила у причу о трети и мањку самопоуздања и страха од наступа јер је и сам композитор био такав. Ту су били краћи музички сегменти ради динамичнијег тока. Пошто је Чајковски био емотиван, по природи ствари он је писао много емотивну музику и та расположења се у музици чују, па сам тако и организовала представу. Трудила сам се и код њега да обухватим све жанрове његове музике и његових копозиција. Наравно колико је то могуће. Сада могу да кажем да је деци Чајковски био много забаван. Чини ми се да сам лепо изабрала децу за представе.

3. Трећа представа по реду је била инспирисана балетом Пепељуга Сергеја Прокофјева. Реците нам нешто више о томе? Колико се то разликовало од претходне две представе?

Идеју сам добила након што сам чула свиту за балет „Пепељуга“. Музика ме је очарала. Хтела сам да ученицима покажем да емоције могу бити речене и покретом. Главна идеја је била да их више повежем са пантомимом. У последње две представе сам приметила да деца мало користе тело као изражајни инструмент. Мислила сам да је самоекспресија добра ствар и да може да помогне у јавном наступу. Из оркестарске свите сам одабрала делове балета који су ми се чинили довољно карактерним да буду разумљиви и деци, али и да буду повезани у логичну целину. Наравно, бајка о Пепељуги је позната деци и они су се одушевили. Деца воле бајке и те поларитете доброг и лошег. Ликови су врло јасни. Опет сам добро погодила ко шта треба да глуми и нисам се много мучила у том смислу. Причала сам им о бајкама кроз ову представу и поносна сам што сам успела да им скренем пажњу на важност бајки. Научили су ту композицију и мало су слушали музику из балета „Ромео и Јулија“.

4. Реците нам која су све то деца учествовала у реализацији представа?

Душан Јовић је био Чајковски, у истој представи се истакла и ученица која је глумила Добру Вилу - Андреја Брацановић и ученица која је имала улогу истакнуте пијанисткиње којој је Чајковски посветио свој клавирски концерт (у представи) - Марта Николић. У представи о Баху, Бах је била Тара Стојановић, улогу Духа из чаробне лампе је одлично извео Бранко Ковачевић. Неки од глумаца су још увек ученици наше школе а већина је успешно завршила основно музичко школовање. У тој представи ми је било битно да се дочара Бахова "пуна кућа деце" па је било и више улога, Бахову децу су одлично извеле сестре Јелена и Анђела Ашанин. Улогу Пепељуге у балету Прокофјева је извела Мила Јанић, Маћеха је била јако креативна и талентована ученица Марија Томић, сестре су одлично извеле ученице Ленка Јарић и Аница Митровић, Добра Вила је била Дуња Јарић... Свима су лепо легле улоге и уживали су у томе.

5. Можете ли након ова три пројекта направити мали осврт и рећи нам на који начин мислите да су ове представе имале утицај на ученике и публику која је то гледала?

Мислим да деци више значи када нешто "науче" кроз сопствено искуство. Глума је у овом случају најбољи начин да те анегдоте доживе као своје и да се тако лакше поистовете са композиторима. Такође, мислим да су почели да освешћују слушање музике, да лакше препознају карактере композиција. Деца глумци су се много забављали на пробама, ослободили се да импровизују (текст и покрете), смишљали нове анегдоте о композиторима, памтили композиције које су слушали уз међусобно разумевање и сарадњу и мислим да је рад на свакој представи био у потпуности успешан. Тај ентузијазам и забаву су сваки пут успели да пренесу на децу у публици. Музика је у свакој представи одговарала сцени уз коју се пушта па је била разумљива и публици који су друга циљна група, после глумаца, која треба да на забаван начин научи нешто о композиторима и чује и разуме њихове композиције.

У представи о Баху је био један сегмент у ком је требало да се покаже да музика Ј.С.Баха није "досадна" и компликована како се деци увек чини него да може да се плеше уз њу, па рецимо чак и "Цајв". У тој сцени су две ученице искористиле своју цајв кореографију из школе плеса и уклопиле је уз "Концерт за флауту и обоу".

Школски пројекат „Ритам срца“

Школски пројекат „Ритам срца“ је настао са намером да се ученицима и деци приближи садржај квалитетне популарне, дечије и етно музике кроз активно учешће у свирању. Инструменти који се користе су: бубњеви, електричне гитаре, бас гитара, клавијатуре и озвучење. Реализовао га је наставник гитаре **Бранко Тријић**.

Током првог полугодишта, пробе су се одржавале једном недељно, по потреби два пута. Репертоар се дели на: дечију, етно и поп-рок музику. Учесници бирају инструменте по жељи и могућностима.

Функционисање појединца у оквиру малих састава изузетно је корисно у социјалном смислу. Јача се осећање заједнице и припадности. Ученици слушају музику аналитички и са препоруком да би могли да успешно свирају.

Током другог полугодишта, акценат је био на оспособљавању ученика да самостално постављају опрему за пробе као и да одговорно уче своје деонице и улогу у бенду. Репертоар је проширен за неколико песама. Бенд има полчасовни репертоар поп рок карактера.

Припремају се ђаци нижих разреда за улогу свирања у бенду и у том контексту се усмеравају на слушање одређених песама као и обраћања пажње на аналитичко слушање музике.

Учесници пројекта наступали су на неколико јавних манифестација. Наступи су прошли запажено.

Љубав, срећа, успех, мир, туга – то у појмови са којима се срећемо готово свакодневно. Међутим, да ли смо се икада заиста запитали шта они представљају за нас саме, не узимајући у обзир то шта смо од других научили о њима? Ми смо питали наставнике школе шта за њих представљају појмови **срећа**, **мир** и **импровизација**. Погледајте какве смо разноврсне одговоре добили. А запитајте се и ви сами, шта за вас представљају ови појмови.

Драгана Стевановић, наставница хармонике

За мене као наставника *срећа* је доћи до успеха са мало напора. Срећа је пуна школа насмејане деце. Срећа је радити са децом. Срећа је поклонити деци љубав, пажњу, знање и подршку.

Мир је задовољство које осећам после успешног часа и савесно обављеног посла.

Импровизација је за мене креативност и изазов који ми буди нове идеје у раду са децом.

Импровизација треба ученику да пружи слободу у свирању, да подстакне ученикову љубав према инструменту и музици.

Анамарија Илић, наставница виолончела

Срећа је када осетиш оно слатко голицање у стомаку док се поклањаш пред публиком коју волиш, указујући им на велику част коју ти чине што су дошли да слушају музику коју несебично ствараш.

Мир је проналажење сопства и трагање за унутрашњим спокојем који нас чини бољим људима из дана у дан.

Импровизација је сплет околности које се догоде у кратком делићу времена, учећи нас да је заправо право савршенство у томе што се његово постојање јавља у великом броју варијација.

Јелена Недељковић, наставница солфеђа

За мене је *срећа* сваки тренутак испуњен миром у души.

Мир је стање које нас чини срећним јер смо у самом додиру са својим целим бићем. Због тога, срећа и мир за мене имају нераскидиву везу.

Импровизација је храброст да покажемо наше цело биће, нашу аутентичност, оригиналност.

Импровизација нам пружа могућност да помоћу ње истражимо и спознамо самог себе.

Маријана Калинић, наставница клавира

За мене *мир* значи бити сигуран у себе, а пре свега бити задовољан собом, својим поступцима и својим учинком, једноставно у потпуности прихватити себе.

Срећа је за мене имати бар једну блиску особу поред себе коју волиш и прихваташ док у исто време она исто тако воли и прихвата тебе.

Импровизација за мене значи продоховљеност у комбинацији са надахнутошћу, вештином и знањем у било којој животној или професионалној ситуацији.

Бојана Вујашковић, наставница клавира

Срећа је за мене емоционално стање задовољства и лично га везујем за детињство и породицу.

Мир везујем за осећај блаженства и сигурности.

Импровизација је стварање неке нове идеје у тренутку и њена реализација.

Соња Дабих, педагог

Прво на шта ме асоцира *импровизација* је слобода. Потом, добро знање импровизатора о материји која се импровизује, надахнуће и интуитивно стварање.

Мир је за мене тежња човека да упозна и прихвати себе. Способност да спољне ствари не утичу на слику о себи, на наша осећања и активности које предузимамо. Када се то достигне, долази мир. Мислим да је једино у миру могуће остварити се и напредовати.

Данас аутори популарне психологије сматрају да је *срећа* у нашој природи и да нема везе са испуњењем неких услова. Моје мишљење је да је љубав једини услов који ипак мора бити остварен да би човек био срећан. Срећа и љубав су за мене уско повезани. Мислим да је срећан човек, човек који воли (себе, друге..) Срећа/љубав подстиче на корисне активности, буди стваралачке снаге у човеку у сваком смислу.

Мирко Јеремић, нототекар

Импровизација за мене преставља чин у ком биће прати своју интуицију.

Мир представља потпуну спознају и разумевање самог себе.

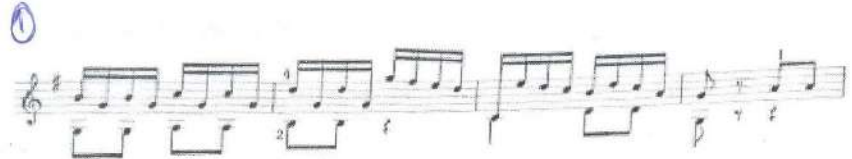
Срећа је бити слободан.

НАШИ УЧЕНИЦИ СТВАРАЈУ

Јовану Лазих (VI разред), ученицу гитаре је композиција „**Рондо**“ коју је свирала на свом инструменту инспирисала да напише причу коју би пратила музика. Ту своју идеју извела је приликом једног интерног часа. А ево како она изгледа.

Rondo

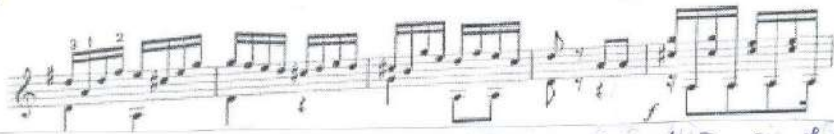
RONDO

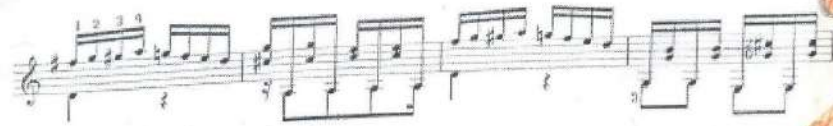
1) Пасанк се брину, како је лепо танцова, али сега је саму, јер га крену у школу, а не глас је негува! А ево и моје пријатељ, ога га се игра!

2)

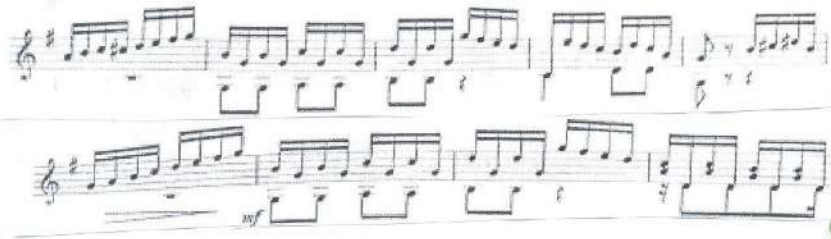
2) Како га реке: Ваљда се камене као играње њу. Лепа је ово играње? Ево је мада! Саг њу га је ух ваљда!

3)

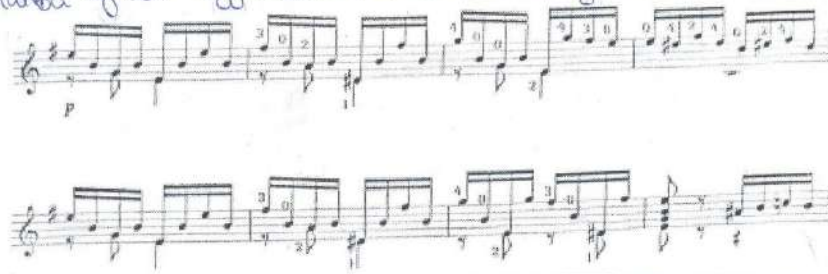
3) Саг се ваљда! Ех ваљда. Е саг ме ваљда игра! Јој, ваљда су је ваљда. Ево је у ваљда е ва саг ваљда га ваљда. Ај ваљда је ваљда ваљда, ваљда не.

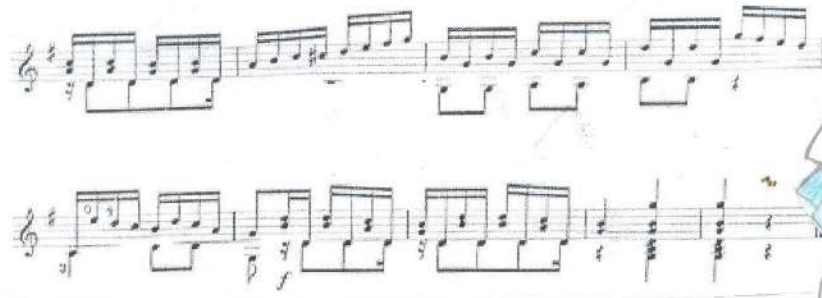
Ветр је оав суран, ипредавао ми да кренем нутри.

Слабо, харба су ово изгледавања? Тами сам се утиснула. Ушва мене од мене?

Баве да победити што брже могу. Брани су од мене. Моје су отворене поротне и
једнаки ипрелови. Ушва сада да радити?

Мије до нас мујер? Моје је нама. Јовери ми да морам да ушватем.
Добро је што је до ово само сам. Узем сада пакети у школу.

Јована Павић

Allegro maestoso ♩ = 108 ПЕСМА ЗА ДЕТЕЊУ"

ЈОВАНА ЂОРЂЕВИЋ

Handwritten musical score for the first system, measures 1-4. Treble clef, 5/8 time signature. Bass clef, 5/8 time signature. Dynamics: mp. Key signature: one sharp (F#).

Handwritten musical score for the second system, measures 5-7. Treble clef, 5/8 time signature. Bass clef, 5/8 time signature. Dynamics: mf, p. Key signature: one sharp (F#).

Handwritten musical score for the third system, measures 8-11. Treble clef, 5/8 time signature. Bass clef, 5/8 time signature. Dynamics: rit., pp. Key signature: one sharp (F#).

Handwritten musical score for the fourth system, measures 12-15. Treble clef, 5/8 time signature. Bass clef, 5/8 time signature. Dynamics: mf, agitato, a tempo, fz, mf. Key signature: one sharp (F#).

Handwritten musical score for the fifth system, measures 16-17. Treble clef, common time (C). Bass clef, common time (C). Dynamics: cantabile. Key signature: one sharp (F#).

Handwritten musical notation for the first system. The treble clef staff contains a sequence of eighth notes, followed by a whole note chord. The bass clef staff contains a sequence of eighth notes, followed by a triplet of eighth notes and another triplet of eighth notes.

Handwritten musical notation for the second system. The treble clef staff contains a sequence of eighth notes, followed by a whole note chord. The bass clef staff contains a sequence of eighth notes, followed by a whole note chord.

Handwritten musical notation for the third system. The treble clef staff is in 3/4 time and contains a sequence of eighth notes, followed by a whole note chord. The bass clef staff is in 3/4 time and contains a sequence of eighth notes, followed by a whole note chord. The dynamic marking *mf* is present.

Handwritten musical notation for the fourth system. The treble clef staff contains a sequence of eighth notes, followed by a whole note chord. The bass clef staff contains a sequence of eighth notes, followed by a whole note chord. The dynamic markings *f* and *ff* are present.

Handwritten musical notation for the fifth system. The treble clef staff contains a sequence of eighth notes, followed by a whole note chord. The bass clef staff contains a sequence of eighth notes, followed by a whole note chord. The dynamic markings *ff*, *rt.*, and *sfz* are present. The system is divided into two parts: 1. Lento and 2. The second part ends with a double bar line and repeat dots.

Ученица клавира **Јована Ђорђевић** (III разред) у нашој школи позната је као млади композитор будући да се већ неколико година бави компоновањем. Своје композиције изводила је на концертима организованим у оквиру школе. Композицију „**Песма за Јелену**“ Јована је желела да подели са нама.

ПОЗИВ ЗА УЧЕНИКЕ И НАСТАВНИКЕ

Драги ученици и наставници,

Желимо да вас позовем да будете аутори текстова, чланака и интервјуа за школски часопис „**Синкопа**“. Прикључите се новинарској секцији на којој ћемо заједно радити током школске године на стварању новог броја часописа.

Ако сте спремни да се упустите у истраживачки рад, да пратите догађаје у школи и ван ње и да своје радове представите ширем броју људи, онда свом наставнику инструмента реците да желите да се укључите у новинарску секцију. Писање је креативан процес у ком можете да научите доста о себи и другим занимљивостима. Имате потпуну слободу!

Надамо се да ћемо се ове године дружити!